

Svrab – Scabies - Sarcoptes scabiei - Zákožka svrabová

Je parazitárne ochorenie, vyvoláateľom – iniciátorom je roztoč (lat. Acari alebo Acarina), ktorého na rozdiel od lezúceho hmyzu nevieme identifikovať bežne zrakom (sú dlhé asi 0,2-0,3 mm., napríklad komár, voš ploštica, mucha so okom viditeľné)

Svrab je infekčné „kontaktné“ ochorenie. Po ochorení sa nevybuduje imunita (ako pri bakteriálnom resp. vírusovom ochorení).

Svrab sa vyskytuje aj u ľudí s dobrým zdravím aj u imunodeficitných – oslabenou imunitou (ONKO, diabetici, reumatici).

Na koži sa prejavuje typickým „scabietiformným“ obrazom.....ako pomerne symetrické dvojice vyrážok, alebo hnisavých vriedkov, ktoré sa zoskupujú na určitom väčšom ložisku. Vyskytujú sa nielen na jemnej koži, ktorá umožňuje pomerne rýchle šírenie: okolie prsných bradaviek, na rukách- zápästia, dlane, medzi prstami, na koži v okolí pása členkov... ale aj na predlaktiach, u dojčiat je typická lokalita chodidlo.

Prenos ochorenia môže sa diať:

A/ priamo - kontakt kože s kožou

B/ sprostredkovane- infikovanými tkaninami, posteľnou bielizňou, uterákmi.

A) Vzájomný kontakt – prenos z kože nakazeného jedinca

- pri pohlavnom styku, preto sa svrab zaraďuje medzi pohlavne prenosné ochorenia. Na prenos je potrebný dlhší priamy kontakt infikovanej kože postihnutého na jednej strane a zdravého partnera na strane druhej.

- kontaktom infikovanej kože rúk v rámci kontaktu detí v detskom kolektíve (hry, pri ktorých sa deti držia za ruky), možnosť prenosu z infikovaných rúk na kožu dieťaťa, pri

starostlivosti od dieťa/ rodiča, starí rodičia, personál poskytujúci starostlivosť o dočasne zverené deti- krúžky, tábory, družina, denné stacionáre... .

B): prenosu nepriamym kontaktom

- prostredníctvom uterákov, posteľného prádla, oblečenia, matracov či kobercov.

V médiách pred časom prebehli správy o infikovaní klientov v hoteloch, penziónoch počas dovolenky (k infekcii došlo pri používaní infikovaného, na pohľad „čistého prádla“, kedy prádlom manipuloval bez ochranných rukavíc svrabom nakazený personál ubytovacieho zariadenia (pri prezliekaní posteľnej bielizne, umiestňovaní uterákov v kúpeľni).

Vlastné poznatky z praxe:

- 1) prvotné postihnutie rúk a predlaktia zamestnankyne v butiky, ktorá si na predlaktie uložila šatstvo zo skúšobnej kabínky, skúšané zákazníkmi
- 2) výskyt svrabu u partnerky muža, chodiaceho na turnusy, prespávajúceho na ubytovni – prenos nákazy z posteľného prádla, následne prenos nákazy na manželku pri intímnom styku po návrate z turnusu, prenos z rúk matky na dieťa, tiež z dieťaťa kožou na ruky starej matky, z rúk starej matky na ďalších vnukov, a podobne.
- 3) prenos z dieťaťa, navštevujúce predškolské zariadenie, na prádlo postieľky, prenos z prádla postieľky na ruky personálu škôlky, následné infikovanie čistého prádla ďalších postieľok v predškolskom zariadení a následné infekcie u detí.
- 4) nakazenie skupinky mladých ľudí, na súkromnej chate počas spoločne strávených voľných dní na konci roka, kedy síce všetci boli vybavení svojimi uterákmi a spacákmi, ale všetci používali na utieranie rúk jeden uterák zavesený na toalete, ktorý sa infikoval pri kontakte prvotne postihnutou osobou.

Prvotným príznakom býva úporné svrbenie počas nočného kľudu a spánku, v teple a vlhku postele. Infikovaní sa budia, nakoľko v teple dochádza k aktivite roztočov a ich pohyb v koži spôsobuje pocit svrbenia.

Počas liečby (môže byť lokálna – resp. celková) je vhodné zabrániť infikovaniu čalúnenia sedacích súprav - riešením môže byť prehodenie gumenej plachty a jej prekrytie posteľnou plachtou. Po preliečení sa posteľná „znečistená“ resp. „infekčná“ plachta nahradí čistou. Pri „nechránení“ tkaniny čalúnenia sedačky môže dôjsť totiž po liečbe ku kontaktnej re-infekcii.

K opätovnej infekcii (reinfekcii) môže dôjsť pri nechránenom styku rúk s infikovaným prádlom - je teda viac ako žiadúce pri manipulácii s používanými uterákmi, posteľným prádlom, textilnými podložkami pred vaňou resp. sprchovým kútom používať rukavice. Používané textilné, hore uvedené predmety, vrátane kuchynských textilných utierok, textilných rukavíc určených pre manipuláciu s horúcim kuchynským riadom, používané odevy je nutné vyprať.

Kabáty, kožušiny , ktoré sa vyprať nedajú, nepoužívať dlhší čas, vydezinfikovať v čistiarni, či podľa predpisu výrobcu.

Ako presne bude bežať proces liečby Vás upovedomí ošetrojúci lekár.

Určite je nevhodné použiť v čase, kým sa dostanete k lekárovi, lokálne kortikoidy, nakoľko nastane potlačenie typických prejavov na koži.

K zmierneniu ťažkostí je možné na krátky čas použiť Fenistil gel resp lieky na tlmenie svrbenia - antihistaminiká. (Dithiaden, Fenistil kvapky).